

Pieter Boeles – is emeritus hoogleraar
Immigratierecht aan de Universiteit Leiden.

Ik had nog vooruitgangsgeloof

De redactie van dit blad wil weten wat ik heb geleerd van de vele wisselingen in mijn loopbaan. Die loopbaan is goedbeschouwd een zootje ongeregeld met veel toeval erin.

Na een moeizame rechtenstudie en na een opleiding Russisch tijdens militaire dienst wilde ik journalist worden om wat van de echte wereld mee te maken.¹ Ik kwam terecht bij het persbureau ANP waar ik kant-en-klare berichten voor geabonneerde media moest maken. Ik leerde concies te schrijven en de kern van elk verhaal in de eerste alinea te stoppen. Ik richtte mij op juridisch nieuws en volgde, bijvoorbeeld, de jonge advocaat Willem van Bennekom bij één van de eerste kort gedingen tegen de Staat voor de Amerikaanse Vietnam deserteur Ralph Waver.² Ik leerde dat een nietig individu via het recht de Staat op zijn knieën kan dwingen.

Iets juridischer werd mijn volgende journalistenbaan: redactiesecretaris van zowel het Advocatenblad als het Nederlands Juristenblad. De advocatuur en de bredere groep van de juristen vormden toen nog herkenbare gemeenschappen die zich op intensieve jaarvergaderingen manifesteerden. Bij redactievergaderingen hoorde ik hoe vooraanstaande juristen over hun vak discussieerden. Ik begon te begrijpen dat het recht geen sluitend systeem is maar een kunst, die hoe dan ook berust op het manipuleren van begrippen en taal: de kunst om het recht systematisch de goede kant op te praten.

Toen ik op mijn 33e de advocatuur inzeilde, was ik bang dat ik daar te oud voor was.³ Het

viel mee. Van mijn patroon Max Rood leerde ik dat ik mocht vertrouwen op mijn eigen inzicht. En dat je geen enkel argument onbesproken mag laten.

Ik begon te begrijpen dat het recht een kunst is, die berust op het manipuleren van begrippen en taal, om het recht systematisch de goede kant op te praten.

Na de stage bij dit kantoor kwam ik bij de enige sociale unit die een commercieel kantoor ooit in het leven heeft geroepen.⁴ Ik leerde dat 'echte' sociale advocaten mijn tussenpositie wantrouwden omdat mijn kantoorgenoten optraden tegen krakers. 'Jullie rechtsstaat is de onze niet' was de leuze waarmee krakers voor ons kantoor demonstreerden. Ik moest gaan nadenken wat een rechtsstaat is. Ik maakte het begrip 'structurele rechtshulp' tot mijn devies: via individuele procedures voor kansarmen proberen hun rechtsbescherming blijvend te verbeteren.

De oprichting van een in migratierecht gespecialiseerd eigen kantoor, dat Everaert advocaten zou heten, leerde mij hoe prettig het is om samen met goede collega's een zelfstandige onderneming te drijven. Geld komt niet vanzelf, je moet het verdienen, kennis heeft marktwaarde, je moet er hard voor werken en proberen steeds beter te worden.⁵ In die periode werd de Commissie Meijers opgericht: structurele rechtshulp in Europa door gerichte argumenten. Ik had toen nog vooruitgangsgeloof.

Nu zijn mijn 500 woorden op. Het is nog maar 1992.

1 Zie bijvoorbeeld: Pieter Boeles, 'Het persbureau en het verdriet', *Hollands Maandblad* november #11 – 2018, <https://www.hollandsmaandblad.nl/editie/2018-11/het-persbureau-en-het-verdriet/>.

2 Zie over deze zaak uitvoerig Walaardt Sacré van Lummel, diss., scholarlypublications.universiteitleiden.nl, p. 149 e.v.

3 1975-1978, bij Goudsmit en Branbergen, een kantoor met een algemene praktijk, gericht op arbeidsrecht, verzekeringsrecht en auteursrecht.

4 1978-1982, Boekel, van Empel en Drilling; sociale unit samen met Paul Verberne en later Adriaan Kist.

5 Ik werkte daar van 1982 – 2002.